

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

GEOGRAFIA

Zakres podstawowy i rozszerzony

Opracowała
mgr Stanisława Chaber

Cele kształcenia

Celem kształcenia ogólnego w szkołach ponadgimnazjalnych jest:

- 1) przyswojenie przez uczniów określonego zasobu wiadomości na temat faktów, zasad, teorii i praktyk;
- 2) zdobycie przez uczniów umiejętności wykorzystania posiadanych wiadomości podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów;
- 3) kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie

II. Ocenie podlega.

- a) Znajomość i rozumienie treści programowych.
- b) Opisywanie zjawisk, procesów i zależności zachodzących w środowisku geograficznym z użyciem terminologii stosowanej w naukach geograficznych.
- c) Umiejętność czytania i interpretacji map występujących w różnych pomocach naukowych /atlasach, podręcznikach, czasopismach itp./.
- d) Celowe wykorzystywanie roczników statystycznych, zestawień tabelarycznych i graficznych, rysunków, przekrojów, fotografii, które mają posłużyć do prawidłowego oceniania, wnioskowania i prognozowania zmian zachodzących w środowisku.
- e) Umiejętność dokonywania obserwacji, pomiarów i obliczeń /środowisko, mapa, rocznik statystyczny/.
- f) Celowe korzystanie z różnych nowych źródeł wiedzy.

III. Cele oceniania.

- a. Wdrażanie do systematycznej pracy i samooceny.
- b. Określenie stopnia opanowania wiedzy teoretycznej i praktycznej.
- c. Wspieranie szkolnej kariery uczniów i ich motywowanie.
- d. Oddziaływanie na uczniów najzdolniejszych, ale także słabych oraz przeciętnych, których w szkole jest najwięcej.
- e. Dostarczanie rodzicom i uczniom informacji o poziomie osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie oraz indywidualnych potrzebach.
- f. Dostarczenie nauczycielom informacji o poziomie osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie.
- g. Ustalenie oceny śródrocznej i końcoworocznej.

IV. Sprawdzanie osiągnięć uczniów obejmuje następujące formy:

1. Prace pisemne:
 - a. sprawdziany pisemne z działu
 - b. kartkówki
2. Odpowiedzi ustne
3. Aktywność w czasie lekcji
4. Przygotowanie i wygłoszenie referatów oraz prezentacji
5. Praca w grupie
6. Prace domowe w zeszytach przedmiotowym i kartach pracy
7. Prowadzenie zeszytu przedmiotowego

V. Kontrakt zawarty między nauczycielem, a uczniem dotyczący sposobu oceniania:

1. Prace pisemne

a. Sprawdzian wiadomości:

- jest przeprowadzany po każdym dziale programowym
- informacja o terminie, formie i zakresie treści podawane są z tygodniowym wyprzedzeniem
- nauczyciel oddaje sprawdzone prace pisemne w terminie dwóch tygodni i omawia je z uczniami
- po otrzymaniu oceny niedostatecznej uczeń musi , poprawić ocenę w ciągu 2 tygodni od rozdania prac,
- jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może napisać sprawdzianu w określonym terminie, ma obowiązek uczynić to w terminie ustalonym z nauczycielem
- jeżeli w dniu sprawdzianu uczeń opuścił tylko lekcję geografii, ma obowiązek napisać go na najbliższych zajęciach

Ocena ze sprawdzianu ustalana jest według następującej skali:

0 - 39%	niedostateczny
40 - 50%	dopuszczający
51 - 74%	dostateczny
75 - 90%	dobry
91 - 99%	bardzo dobry
100%	celujący

b. Kartkówka:

- nie musi być zapowiadana
- jeżeli kartkówka została zapowiedziana uczeń nie może zgłosić nie przygotowania
- zakres treści kartkówki dotyczy 3-5 ostatnich tematów lub sprawdzenia określonych umiejętności

Ocena z kartkówki ustalana jest według następującej skali:

0 - 39%	niedostateczny
40 - 50%	dopuszczający
51 - 74%	dostateczny
75 - 90%	dobry
91 - 100%	bardzo dobry

2. Odpowiedzi ustne:

- zakres treści dotyczy do pięciu ostatnich tematów
- w przypadku lekcji powtórzeniowej zakres treści obejmuje cały dział programowy

Kryteria oceniania odpowiedzi ustnych:

celujący

- odpowiedź wskazuje na szczególne zainteresowanie przedmiotem, spełniając kryteria oceny bardzo dobrej, wykracza poza obowiązujący program, zawiera treści nadobowiązkowe, własne przemyślenia i oceny

bardzo dobry

- odpowiedź wyczerpująca, zgodna z programem, swobodne operowanie faktami i dostrzeganie związków między nimi

dobry

- odpowiedź zasadniczo samodzielna, zawiera większość wymaganych treści, poprawna pod względem języka, nieliczne błędy, nie wyczerpuje zagadnienia

dostateczny

- uczeń zna najważniejsze fakty, umie je zinterpretować, odpowiedź odbywa się przy niewielkiej pomocy nauczyciela, występują nieliczne błędy rzeczowe

dopuszczający

- wymagana jest niezbędna wiedza, konieczna z punktu widzenia realizacji celów przedmiotu, możliwe są liczne błędy merytoryczne jak i w sposobie jej prezentowania, uczeń zna podstawowe fakty i przy pomocy nauczyciela udziela odpowiedzi

niedostateczny

- odpowiedź nie spełnia wymagań na ocenę pozytywną

3. Aktywność w czasie lekcji

- za aktywność na lekcji uczniowie uzyskują „plusy”
- otrzymanie 3 plusów powoduje wpisanie oceny bardzo dobrej

4. Przygotowanie i wygłoszenie referatu oraz prezentacji

- uczeń może uzyskać ocenę za referat lub prezentację
- na ocenę ma wpływ właściwy dobór treści do tematu oraz sposób przekazu opracowanego zagadnienia pozostałym uczniom

5. Praca w grupie

- praca w grupie może podlegać ocenie

6. Praca domowa:

- podlega sprawdzeniu i ocenie
- za brak pracy domowej lub brak zeszytu przedmiotowego

uczeń otrzymuje „minus”, a za drugim razem ocenę niedostateczną

7. Prowadzenie zeszytu przedmiotowego

-prowadzenie zeszytu przedmiotowego jest obowiązkowe i podlega ocenie

IV. Nieprzygotowanie do lekcji:

- uczeń może w semestrze 1 raz zgłosić nie przygotowanie do lekcji (przy 1 godzinie tygodniowo) lub 2 raz przy 2 godzinach , bez podawania przyczyny; nie dotyczy to lekcji powtórzeniowej , zapowiedzianej kartkówki i sprawdzianu

- nieprzygotowanie do lekcji jest odnotowywane w dzienniku lekcyjnym

- nie ocenia się ucznia znajdującego się w trudnej sytuacji losowej oraz po dłuższej usprawiedliwionej nieobecności w szkole

V. Kryteria oceny

Proponuje się sprawdzanie stopnia spełnienia wymagań, uwzględniające m.in.:

- a. w wypowiedzi ustnej: precyzję wypowiedzi, poprawność językową, poprawność merytoryczną, wyczerpanie zagadnienia, puentę wypowiedzi;
- b. w sprawdzianach pisemnych: poprawność rozwiązania zadania, logiczność wypowiedzi, poprawność zastosowanej metody do rozwiązania zadania, zgodność odpowiedzi z pytaniem;
- c. ocenianie pracy ucznia na zajęciach terenowych na podstawie m.in. sporządzonych notatek, wykonanych schematów, modeli, opracowań statystycznych, określenia relacji między elementami środowiska czy też zebranych informacji;
- d. w monografiach, portfolio czy innych wypowiedziach pisemnych – zgodność z tematem, logiczny układ pracy, poprawność językową i merytoryczną, przygotowanie bibliografii, estetykę pracy;
- e. podczas pracy w grupie – m.in. podział pracy zgodny z potrzebami uczniów, sposoby podejmowania decyzji, współdziałanie w grupie, postawę podczas pracy, formę prezentacji wyników pracy.

Ocena celująca

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który:

- twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- pomysłowo i oryginalnie rozwiązuje nietypowe zadania,
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach geograficznych lub olimpiadach pokrewnych, posiada wiedzę wykraczającą poza obowiązujący program nauczania.

Ocena bardzo dobra

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który opanował pełen zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania oraz potrafi:

- a) sprawnie poruszać się w tematyce geograficznej,
- b) samodzielnie rozwiązywać problemy,
- c) wykazać się znajomością pojęć i terminów oraz umiejętnością poprawnego ich zastosowania w sytuacjach typowych i nietypowych,
- d) posługiwać się poprawnie terminologią geograficzną,
- e) samodzielnie zdobywać wiedzę i umiejętności,
- f) przeprowadzać prawidłową analizę związków przyczynowo-skutkowych, zachodzących pomiędzy elementami środowiska geograficznego,
- g) w oparciu o źródła przeprowadzić analizę procesów i określić ich konsekwencje.

Ocena dobra

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz wybrane elementy programu nauczania a także potrafi:

- a) samodzielnie wyjaśniać typowe zależności,
- b) posługiwać się terminologią geograficzną z nielicznymi potknięciami i błędami,
- c) sprawnie rozwiązywać zadania geograficzne,
- d) przeprowadzić prostą analizę związków przyczynowo-skutkowych zachodzących pomiędzy elementami środowiska geograficznego,
- e) samodzielnie dokonać analizy danych statystycznych przedstawionych w różnej formie,
- f) w oparciu o dane liczbowe sporządzić diagramy, wykresy, kartodiagramy itp.

Ocena dostateczna

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową, co pozwala mu na:

- a) wykazanie się znajomością i rozumieniem podstawowych pojęć i terminów geograficznych,
- b) stosowanie poznanych pojęć i terminów w sytuacjach typowych,
- c) wykonywanie prostych obliczeń geograficznych,
- d) wskazywanie elementarnych związków przyczynowo-skutkowych zachodzących pomiędzy elementami środowiska geograficznego,
- e) samodzielne rozwiązywanie elementarnych zadań geograficznych.

Ocena dopuszczająca

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową w takim zakresie, że potrafi:

- a) samodzielnie lub z niewielką pomocą nauczyciela wykonać ćwiczenia i zadania o niewielkim stopniu trudności,
- b) wykazać się znajomością i rozumieniem najprostszych pojęć i terminów geograficznych,
- c) wskazać elementarne związki pomiędzy składnikami środowiska geograficznego.

Ocena niedostateczna

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności wynikających z programu nauczania oraz:

- a) nie radzi sobie ze zrozumieniem najprostszych pojęć i terminów geograficznych,
- b) nie potrafi nawet przy pomocy nauczyciela wykonać najprostszych ćwiczeń i zadań,
- c) nie wykazuje najmniejszych chęci współpracy w celu uzupełnienia braków oraz nabycia podstawowej wiedzy i umiejętności

VI. Standardy wymagań z geografii na poszczególne oceny

Osiągnięcia ucznia określono w ten sposób, że stanowią one spełnienie wymagań koniecznych, podstawowych, rozszerzających, dopełniających i wykraczających.

Wymagania konieczne – obejmują te elementy treści, które mogą świadczyć o możliwości opanowania, przy odpowiednim nakładzie pracy, pozostałych elementów tej treści. Stanowią je elementy najłatwiejsze, najczęściej stosowane, praktyczne, niewymagające większych modyfikacji, niezbędne do uczenia się ogółu podstawowych wiadomości i umiejętności.

Wymagania podstawowe – obejmują treści najprzystępniejsze, najprostsze, najbardziej uniwersalne, niezbędne na danym etapie kształcenia i na wyższych etapach, bezpośrednio użyteczne w pozaszkolnej działalności ucznia.

Wymagania rozszerzające – obejmują elementy treści umiarkowanie przystępne, bardziej złożone i mniej typowe, w pewnym stopniu hipotetyczne, przydatne na dalszym etapie kształcenia, pośrednio użyteczne w pozaszkolnej działalności ucznia.

Wymagania dopełniające – obejmują elementy treści trudne do opanowania, złożone i nietypowe, występujące w wielu równoległych ujęciach, wyspecjalizowane, o trudno przewidywalnym zastosowaniu.

Wymagania wykraczające – obejmują wiadomości i umiejętności z wybranej dziedziny geografii, wykraczające trudnością poza poziom rozszerzony, szczególnie złożone i oryginalne, twórcze naukowo, wąsko specjalistyczne

Poziomy wymagań są ze sobą ściśle powiązane i zależne, każdy poziom wyższy zawiera w sobie zakres niższy. Związek pomiędzy osiągnięciami ucznia a stopniami szkolnymi jest następujący:

wymagania konieczne - ocena: dopuszczający

wymagania konieczne, podstawowe -ocena: dostateczny

wymagania konieczne, podstawowe, rozszerzające -ocena: dobry

wymagania konieczne, podstawowe, rozszerzające, dopełniające -ocena: bardzo dobry

wymagania konieczne, podstawowe, rozszerzające, pełne, wykraczające -ocena: celujący.

VII. Warunki i tryb uzyskiwania oceny śródrocznej i końcoworocznej :

- wystawienia oceny śródrocznej i końcoworocznej nauczyciel dokonuje na podstawie ocen cząstkowych, przy czym największą wagę mają oceny ze sprawdzianów, a w dalszej kolejności oceny z pozostałych form aktywności
- przewiduje się poprawę oceny śródrocznej i końcoworocznej o jeden stopień po napisaniu sprawdzianu zaliczeniowego z zakresu wiadomości i umiejętności z całego semestru
- ocenę celującą otrzymuje uczeń, który posiadał wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza zakres wymagań programowych, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia, proponuje nietypowe rozwiązania problemów teoretycznych i praktycznych, osiąga sukcesy w olimpiadach geograficznych na szczeblu okręgowym lub krajowym.

VIII. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej

Obowiązuje następujący tryb postępowania:

- a) uczeń zdaje przed nauczycielem w formie pisemnej lub ustnej egzamin przygotowany zgodnie z wymaganiami zawartymi w przedmiotowym systemie oceniania,
- b) ocena zostaje podwyższona, jeżeli uczeń spełni przynajmniej 90% wymagań określonych przez nauczyciela.

IX. Postępowanie przy zgłoszonych zastrzeżeniach do rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych.

W przypadku stwierdzenia, że roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych została ustalona niezgodnie z przepisami dotyczącymi trybu ustalania tej oceny, dyrektor szkoły powołuje komisję, która przeprowadza sprawdzian wiadomości i umiejętności ucznia w formie ustnej i pisemnej oraz ustala roczną ocenę klasyfikacyjną z geografii. Dalsze postępowanie wynika z wewnątrzszkolnego systemu oceniania.